

Lingua franca i engelsk, stx og hf

Undervisning i engelsk som lingua franca

Teksten beskriver et nyt begreb i læreplanerne, lingua franca, og giver eksempel på, hvordan der kan undervises i engelsk som lingua franca. Der er forslag til materiale og øvelser.

Indholdsfortegnelse

En definition på lingua franca	2
Undervisning i "English as Lingua Franca (ELF)"	2
Undervisningsforløb	2
Trin 1: Indledende tekstmateriale	2
Trin 2: Uddybende tekstmateriale	2
Trin 3: Øvelser	3
Exercise 1	3
Exercise 2	4
Exercise 3	4
Supplerende forslag til øvelser	4
Exercise 1	5
Litteratur	5

En definition på lingua franca

I vejledningerne til engelsk på A- og B-niveau (stx og hf) står der bl.a.:

“Ved *det engelske sprog anvendt som globalt lingua franca* forstås kommunikationssituationer, hvor sprogbrugere med forskellige førstesprog betjener sig af engelsk som et fælles kommunikationsmiddel, engelsk som et lingua franca (ELF). [...] ELF er ikke en varietet, men betegner en særlig brug af engelsk, der i sagens natur involverer mange forskellige former for engelsk. At arbejde med engelsk anvendt som lingua franca omfatter derfor et naturligt fokus på sproglig variation. Der kan i den forbindelse arbejdes med sprogligt-kommunikative færdigheder med fokus på, hvordan man indgår hensigtsmæssigt som sprogbruger i lingua franca scenarier, både receptivt og produktivt, og med mere dannelsesorienterede perspektiver, hvor der fokuseres på elevernes evne til at forholde sig kritisk-refleksivt til, hvad det indebærer at bruge engelsk som lingua franca [...]. Her kan fx arbejdes med temaer som sprog og identitet, holdninger til sproglig variation, sproglig tolerance, den historiske udbredelse af engelsk som lingua franca samt relationen mellem engelsk og andre sprog, fx dansk. [...]” (*Vejledning engelsk A stx*, UVM 2017, s.11)

Undervisning i “English as Lingua Franca (ELF)”

Nedenstående er et forslag til, hvordan man kan arbejde med lingua franca i et selvstændigt forløb. Dele af materialet vil dog også kunne indgå som en del af et forløb med mere bredt fokus (fx “Postcolonialism”) eller tjene som inspiration i forbindelse med anden emnelæsning.

At eleverne læser tekster og opnår en grundlæggende viden om det engelske sprogs udbredelse i et historisk perspektiv vil være et naturligt udgangspunkt for at arbejde med ELF. På stx vil et sådan tekstmateriale ofte indgå i AP, mens det på hf vil være materiale, som kunne inkluderes i et specifikt ELF-emne. Eksempler på materiale fra eksisterende antologier kunne være:

Jennifer Jenkins, “The Two Dispersals of English” (pp. 38-39 + 76-77 in: Leif Frederiksen, *English. Global Language, Global Anguish*. Forlaget Malling Beck, 2007)

“Language and Culture” (pp. 10-28 in: A.M. Finderup & A. Fog, *Worlds of English*. Systime, 2010.).

Undervisningsforløb

Nedenfor skitseres et emne om ”English as Lingua Franca”.

TRIN 1. Forløbet tager udgangspunkt i to korte tekster, som afgrænser og definerer, hvad ‘Standard English’ (SE) er. Der hører små opgaver/tests til teksterne. Formålet med teksterne er at give eleverne et grundlag for at sammenligne forskellige “Englishes”.

TRIN 2. Dernæst læses tekster som beskriver/definerer “English as Lingua Franca” (ELF).

TRIN 3. Øvelser.

Trin 1: Indledende tekstmateriale

- Peter Trudgill, *Dialects* (Routledge, 2005): Chapter 2 “Posh and Less Posh Dialects”: Standard English, non-standard English, social and regional dialects, accent.
- Ibid. Chapter 3 “English in Many Shapes and Forms”: Style, slang and register.

Trudgill-kapitlerne er formuleret i et klart og enkelt sprog, som uden videre kan læses af eleverne på 1. år. Som kapiteloverskrifterne angiver, får eleverne afgrænset nogle begrebspaar: standard versus non-standard; dialect versus accent; samt stilleje.

Trin 2: Uddybende tekstmateriale

- David Crystal, “What Is Standard English?” (pp. 16-18 in: Leif Frederiksen, *English. Global Language, Global Anguish*. Forlaget Malling Beck, 2007)

- David Crystal, “What Is a Global Language?” (pp. 10-11: Ibid.)
- Barbara Seidlhofer, “English as a lingua franca”. (*ELT Journal*, Volume 59, Issue 4, 1 October 2005). (*ELT Journal* website. Link to pdf: <https://academic.oup.com/eltj/article/59/4/339/371345>) Seidelhofers tekst er en kort forskningsartikel, som relativt nemt kan forkortes og gøres læsbar for eleverne. Den kan også med fordel læses af læreren som baggrundstekst; indeholder en fin litteraturliste.
- David Marsh, “10 grammar rules you can forget: how to stop worrying and write proper”. *The Guardian* website, September 30, 2013. (<https://www.theguardian.com/science/2013/sep/30/10-grammar-rules-you-can-forget>). Artiklen kan indgå i en diskussion af, hvad “correct English” er.
- “Features of English as a Lingua Franca”. *eLanguages.ac.uk* website. (https://www.elanguages.ac.uk/los/mooc/features_of_english_as_a_lingua_franca.html). I form af små øvelser gives eksempler på, hvor nogle sproglige/grammatiske grænser går for ELF og forståelig kommunikation på engelsk.
- Richard Smith, “Characteristics of ‘English as a Lingua Franca’ (‘ELF’)”. *University of Warwick* website. (https://warwick.ac.uk/fac/soc/al/people/smith/smith_r/critical_issues_for_21st_century_elt_-_handout_on_elf.pdf). Smiths korte oversigt giver eksempler på, hvilke afvigelser fra standard udtale og grammatik, der (ikke) forstyrrer ELF-kommunikation. Fx er kongruensfejl eller udeladelse af bestemt artikel sjældent forstyrrende for kommunikationen mellem to non-native speakers, mens manglende kendskab til ordforråd eller idiomatik typisk vil vanskeliggøre kommunikationen.

Supplerende materiale

- Katy Simpson Davies, Laura Patsko, “How to teach English as lingua franca”. *British Council* website, November 25, 2013. (<https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-teach-english-lingua-franca-elf>). Til læreren. Artiklen indeholder bl.a. korte definitioner på ELF.

Trin 3: Øvelser

IDEA International Dialects of English Archive (<http://www.dialectsarchive.com/>) er et omfattende arkiv med lydoptagelser af engelsktalende fra alle kontinenter og udgør dermed et glimrende udgangspunkt for at lave små, praktiske lytte-øvelser. Optagelserne har identisk struktur: Den samme fortælling læses højt af en person, som derefter taler frit på engelsk om sig selv. Fortællingen er tilgængelig i transskription (SE transcript: <http://www.dialectsarchive.com/comma-gets-a-cure>) og kan på den måde inddrages i forhold til lydoptagelserne.

Nedenfor følger eksempler på øvelser. Det kan være en god ide at fortælle eleverne, at der ligger en Standard English version af fortællingen, som de skal lytte til, på hjemmesiden, så de ved, at der findes en “facitliste” til øvelserne, og at de får den at se til sidst. Man kan naturligvis også fx lade eleverne transskribere selv.

Øvelsernes formål:

- Træning af lytteforståelse
- Skabe bevidsthed om dels engelsk anvendt som lingua franca, dels de mange varianter og variationer engelsk besidder
- Received Pronunciation over for “dialects”/udtalevariation
- Træning i at omsætte talesprog til skrift, herunder retskrivning, tegnsætning og syntaks i forbindelse med transskribering

Work in pairs or small groups. Listen to the following recording with a fifty-three-year old woman from Gabon, Africa. In the recording she reads aloud a story about someone called Sarah.

Link: <http://www.dialectsarchive.com/gabon-1>

- a. Listen to minutes 00:00 to 03:09 twice. First, try to give an oral summary of the story you have just listened to. Next, write down your summary in 50-75 words.
- b. Start the recording again and make a transcript of minutes 00:13 to 03:09. To write a transcript means to write down every word you hear - or what you think you hear (!). You must use correct spelling and not try to immitate the speaker's pronunciation. Mark words you do not understand with: ***
- c. Compare your short summary to the transcript and discuss:
 - Did you catch the meaning of the whole story in your first summary? Note down important points that you (may have) missed.
- d. Listen to the recording one last time with your transcript in front of you: underline words/sounds where the speaker deviates from received pronunciation (RP).

Sum up in class:

Show the Standard English version of the story on the board. Compare transcripts to the standard version; discuss to what extent pronunciation may complicate or even stand in the way of understanding and communication.

Exercise 2

Øvelsen ovenfor kan laves som et matrix-gruppearbejde.

I første runde arbejder grupperne med hver deres optagelse, fx en gruppe pr. verdensdel. Punkterne a. og b. ovenfor gennemarbejdes. Forslag til optagelser, som har forskellig tydelighed/korrekthed:

- Gabon: <http://www.dialectsarchive.com/gabon-1>
- China: <http://www.dialectsarchive.com/guangdong-3>
- Trinidad: <http://www.dialectsarchive.com/trinidad-7>
- Mexico: <http://www.dialectsarchive.com/guanajuato-1>
- Papua New Guinea: <http://www.dialectsarchive.com/papua-new-guinea-2>
- Iran: <http://www.dialectsarchive.com/iran-10>

I anden runde dannes grupper på tværs (dvs. optagelser fra 4-5 forskellige lande), så historier og transskriberinger kan sammenlignes. Forskelle noteres. Grupperne skal evt. lave én fælles version af historien om Sarah Perry; som kan sammenlignes med originalen på klassen. Eller en af de danske optagelser afspilles til sammenligning (<http://www.dialectsarchive.com/denmark>).

Exercise 3

Ask your class to make recordings where *they* read the story about Sarah Perry aloud. Listen to two or three recordings in class. Discuss Danish English as an international dialect.

Supplerende forslag til øvelser

På *Routledge Textbooks* website

(<http://www.routledgetextbooks.com/textbooks/9780415638449/intercultural.php>) ligger fire lydoptagelser af ELF-kommunikation, som introduceres således:

The following audio files contain the recordings of different small groups of postgraduate re-search students at an international university during their lunch breaks. Most students know each other and meet and work together on a regular basis, although these specific lunch breaks were organised with the recordings in mind. The students participating in the gatherings have different linguacultural backgrounds. Thus, the audios will provide you an insight into different ways of using English language, and provide an example of how communication unfolds in an intercultural lingua franca situation.

Optagelserne er således autentiske og tæt på kommunikationssituationer, vores elever kender og kommer til at stå i. Her følger eksempel på, hvordan en optagelse kan omsættes til en øvelse.

Exercise 1

“Intercultural Breaks 1, Part 2”

Go to: <http://www.routledgetextbooks.com/textbooks/9780415638449/intercultural.php>

Work in pairs or small groups with the tasks.

- a. Listen once to the recording, which lasts 03:43 minutes.
 - What topics are the students discussing? Try to summarise the discussion – first orally; then write down a brief summary.

- b. Listen to the recording a second time.
 - How many speakers are there? Male or female?
 - Can you identify any of the dialects/accents? Which part of the world or perhaps even country do the speakers come from? Discuss what makes it possible for you to identify a speaker from e.g. France or China.

- c. Listen to the recording a third time:
 - While listening, try to note down examples of what you would consider errors/mistakes, e.g.
 1. wrong vocabulary
 2. grammatical errors
 3. mispronunciation
 - Compare your notes in the group. Discuss whether or not any of the errors/mistakes lead to misunderstandings. Discuss why (not).

- d. Listen to the recording one last time and listen out for examples of what strategies the speakers use in situations where he/she for example:
 - lacks a particular word/phrase
 - is (about to be) misunderstood by the listeners

Litteratur

Vejledning Engelsk A stx. Undervisningsministeriet 2017. (www.uvm.dk)

Finderup, A.M. & A. Fog. *Worlds of English.* Systime, 2010.

Frederiksen, Leif. *English. Global Language, Global Anguish.* Forlaget Malling Beck, 2007.

- Marsh, David. "10 grammar rules you can forget: how to stop worrying and write proper". *The Guardian* website, September 30, 2013. (<https://www.theguardian.com/science/2013/sep/30/10-grammar-rules-you-can-forget>).
- Routledge Textbooks website
(<http://www.routledgetextbooks.com/textbooks/9780415638449/intercultural.php>)
- Seidlhofer, Barbara. "English as a lingua franca". *ELT Journal*, Volume 59, Issue 4, 1 October 2005. (<https://academic.oup.com/eltj/article/59/4/339/371345>)
- Simpson Davies, Katy and Laura Patsko, "How to teach English as lingua franca". *British Council* website, November 25, 2013. (<https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-teach-english-lingua-franca-elf>).
- Smith, Richard. "Characteristics of 'English as a Lingua Franca' ('ELF')". *University of Warwick* website. https://warwick.ac.uk/fac/soc/al/people/smith/smith_r/critical_issues_for_21st_century_elt_-_handout_on_elf.pdf).
- Trudgill, Peter. *Dialects*. London: Routledge, 2005.
- University of Southampton. "Features of English as a Lingua Franca". *eLanguages.ac.uk* website. (https://www.elanguages.ac.uk/los/mooc/features_of_english_as_a_lingua_franca.html).